

KYTS 2.5 VISVAROPO VAI TVAASHTRAH - KRISHNA TAITTIRIYA YAJURVEDA SAMHITA PATHA

kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyā-ndvitīyakāṇḍē pañchamaḥ praśnaḥ -
iṣṭividhānaṃ

ō-nnamaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ,
śrī gurubhyō namaḥ □ ḥariḥ ōm □

vīśvarūpō vai tvāṣṭraḥ purōhitō dēvānāmāsī-thsvaśrīyō-‘sūrāṇā-ntasya trīṇi
śīrṣāṇyāsan-thsōmapānaḡṃ surāpānā-mānnādānaḡṃ sa pratyakṣā-ndēvēbhyō
bhāgamāvada-tparōkṣamasūrēbhya-ssarvāsmaj vai pratyakṣā-mbhāgaṃ vādanti
yasmā ēva parōkṣaṃ vadanti tasyā bhāga údīstasmādindrō ‘bibhēdīdṛṃ vai rāṣṭraṃ
vi paryāvartayatīti tasya vajrāmādāyā śīrṣāṇyāchChinādyā-thsōmapāna- [-
thsōmapānām, āsīthsa] 1

-māsīthsa kapiñjalō ‘bhava-dya-thsūrāpānaḡṃ sa kālavīnkō yadannādānaḡṃ sa
tīttīristasyāmjalīnā brahmaḥatyāmupāgrhṇā-ttāḡṃ sāmavathsaṃamābibhāsta-
mbhūtānyabhyākrośā-nbrahmāhanti sa pṛthivīmupāsīdadasyai brāhmaḥatyāyai
ṛṭīya-mprati grhṇētī sā-‘brāvīdvarāṃ vṛṇai khātā-tpārābhaviṣyantī manyē tatō mā
parā bhūvamitīpurā tē [bhūvamitīpurā tē, sāmavathsarādapi] 2

sāmavathsarādapi rōhādityābravī-ttasmā-tpurā sāmavathsarā-tpṛthivyai khātamapi
rōhatī vārēvṛtagg hyāsyai ṛṭīya-mbrahmaḥatyāyai pratyāgrhṇā-tta-
thsvakṛtamirīṇamabhava-ttasmādāhitāgni-śśradhdhādēva-ssvakṛta irīṇē nāvā syē-
dbrahmaḥatyāyai hyēṣa varṇā-ssa vanaspatīnupāsīdadasyai brāhmaḥatyāyai ṛṭīya-
mprati grhṇītētī tē-‘bruvan varāṃ vṛṇāmahai vṛkṇā- [vṛkṇāt, parābhaviṣyantō] 3

-tpārābhaviṣyantō manyāmahē tatō mā parā bhūmētyāvraśchānādvō bhūyāḡṃsa
uttīṣṭhānityābravī-ttasmādāvraśchānā-dvṛkṣāṇā-mbhūyāḡṃsa uttīṣṭhanti vārēvṛtagg
hyēṣā-ntṛṭīya-mbrahmaḥatyāyai pratyāgrhṇanthsa nīryāsō ‘bhava-ttasmānnīryāsasya
nā-”śyā-mbrahmaḥatyāyai hyēṣa varṇō-’thō khalu ya ēva lōhitō yō vā-
”vraśchānānnīryēṣātī tasya nā-”śyā- [nā-”śyām, kāmāmanyasya] 4

-ñkāmanyasya sastrīṣagṃsāda-mupāsīdadasyai brāhmaḥatyāyai ṛṭīya-mprati
grhṇītētī tā ābruvan varāṃ vṛṇāmahā ṛtvīyā-tprajāṃ vīndāmahai kāmāmā vijānitō-ssa-

mbhāvāmēti tasmāḍṛtvīyā-thstriyaḥ prajāṃ ~ṃvīndantē kāmamā vijānitō-
ssambhāvanti vārēvṛtagg hyāsā-ntṛtīya-mbrahmahṛtyāyai pratyagrḥṇan-thsā
malāvadvāsā abhava-ttasmā-nmalāva-dvāsasā na samvādēta- [samvādēta, na saḥā-
"sīta] 5

-na saḥā-"sīta nāsyā annāmadyā-dbrahmahṛtyāyai hyēṣā varṇā-mpratimuchyā "stē-
'thō khalvāhurābhyañjanaṃ vāva striyā annāmābhyañjanamēva na pratigrhya-
ṅkāmamānyaditi yā-mmalāva-dvāsasagṃ saḥamvānti yastatō jāyātē sō-'bhiśastō
yāmarānyē tasyai stēnō yā-mparāchī-ntasyai hrītamukhyāpagalbhō yā snāti tasyā
aḥsu mārūkō yā- [mārūkō yā, ābhyañktē] 6

-'bhyañktē tasyai duścharmā yā prālikhatē tasyai khalatirāpamārī yā-"ñktē tasyai kṇō
yā datō dhāvātē tasyai śyāvadaṇ. yā naḥhāni nikṛntatē tasyai kunakhī yā kṛṇattī tasyai
klībō yā rajjugṃ sṛjati tasyā ṁ-dbandhūkō yā paṇēṇa pibāti tasyā ṁmādūkō yā
kharvēṇa pibāti tasyai kharvastīsrō rātrīvrata-ñchārēdañjalina vā pibēdakharvēṇa vā
pātrēṇa prajāyai gōpīthāyā □ 7 □

**(ya-thsōmapānām - tē - vṛkṇāt- tasyā nā-"śyām - ~ṃvadēta -mārūkō yā -
'kharvēṇa vā - triṇi cha) (a. 1)**

tvaṣṭā haṭapūtrō vīndragṃ sōmāmā-'hāra-ttasmīnnindrā upahāvamaichChata ta-
nnōpāhvayata puṭra-mmē-'vadhīriti sa yājñavēśasa-ṅkṛtvā prāsahā sōmāmapiba-
ttasyā yadatyāśīsyata ta-ttvaṣṭā-"havanīyamupa prāvartaya-thsvāhēndrāśatru-
rvarḍhaśvēti yadavartaya-tta-dvṛtrasyā vṛtrātvaṃ yadabrāvī-thsvāhēndrāśatru-
rvarḍhaśvēti tasmāḍasyē- [tasmāḍasya, indra-śśatrūrabhavaṭhsa] 8

-ndra-śśatrūrabhavaṭhsa saḥamvānagnīṣōmāvābhi samābhava-thsa
īṣumātramīṣumātraṃ viśvānnavardhata sa imāṃ lōkānavṛṇōdyadimāṃ lōkānavṛṇō-
tta-dvṛtrasyā vṛtrātva-ntasmāḍindrō-'bibhē-thsa prajāpātīmupādhāva-chChatrūrmē-
jaṇīti tasmai vajragṃ śiktvā prāyāchChadētēnā jaḥīti tēnābhyāyata
tāvābrūtāmagnīṣōmau mā [ ] 9

prahārāvamanta-ssva iti mama vai yuvaggstha ityābravī-nmāmābhyētamiti tau
bhāgadhēyāmaichChētā-ntābhyā-mētāmagnīṣōmīya-mēkādaśakapāla-mpūrnamāsē
prāyāchCha-ttāvābrūtāmābhi sandāṣṭau vai svō na śāknuva aitumiti sa indra ātmanā-
śśītarūrāvājanaya-ttachChītarūrāyōrjanma ya ēvagṃ śītarūrāyōrjanma vēda [vēdā,
nainagṃ] 10

nainagṃ śītarūrau hātastābhyāmēnamābhyānaya-ttasmā-jjañjabhyamānāḍagnīṣōmau
nirākramatā-mprāṇāpānau vā ēṇa-ntadājahitā-mprāṇō vai dakṣō-'pānaḥ kratustasmā-
jjañjabhyamānō brūyānmayi dakṣakratū iti prāṇāpānāvēvā-"tma-ndhātē
sarvamāyūrēti sa dēvatā vṛtrānnīrḥūya vārtrāghnagṃ haṇiḥ pūrnamāsē nirāvapa-
dghnantī vā ēna-mpūrnamāsa ā- [ā, amāvāsyāyām-] 11

-‘māvāsyāyā-mpyāyanti tasmā-dvārtrāghnī pūrṇamāsē ‘nūchyētē vṛdhānvatī amāvāsyāyā-nta-thsaggsthāpya vārtrāghnagṃ ḥavirvajrāmādāya punārabhyāyata tē ābrūtā-ndyāvāpṛthivī mā pra hārāvayōrvai śṛta iti tē ābrūtāṃ varāṃ vṛṇāvahai nakṣātravīhitā-‘hamasānītyasāvābravī- chchītravīhitā- ‘hamitīya- ntasmānnakṣātravīhitā-‘sau chītravīhitē-‘yaṃ ya ēva-ndyāvāpṛthivyō- [- dyāvāpṛthivyōḥ, varāṃ vēdainaṃ varō] 12

-rvarāṃ vēdainaṃ varō gachChatī sa ābhyāmēva prasūta indrō vṛtramāha-ntē dēvā vṛtragṃ ḥatvā-‘gnīṣōmāvabruvan. ḥavya-annō vahatamiti tāvābrūtāmapātējasau vai tyau vṛtrē vai tyayōstēja iti tē-‘bruvan ka idamachChaitīti gaurityābruva-ṅgaurvāva sarvāsya mītramiti sā-‘brāvī- [sā-‘brāvīt, varāṃ vṛṇai mayyēva] 13

-dvarāṃ vṛṇai mayyēva satō-‘bhayēna bhunajāddhvā iti ta-dgaurā-‘hāra-ttasmā-dgavi satōbhayēna bhuñjata ētadvā agnēstējō ya-dghṛtamēta-thsōmāsya ya-tpayō ya ēvamagnīṣōmāyō stējō vēdā tējaṣvyēva bhāvati brahmavādinō vadanti kindēvatya-mpaurṇamāsamiti prājāpatyamiti brūyā-ttēnēndrā-ñjyēṣṭha-mputra-ñniravāsāyayaditi tasmā- -jyēṣṭha-mputra-ndhanēna nīravāsāyayanti □ 14 □

(aṣya - mā - vēdā - ” - dyāvāpṛthivyō - rābravī - ditī tasmā - chchātvarī cha) (a. 2)

indrāṃ vṛtra-ñjāghnīvāgṃsa-mmṛdhō-‘bhi prāvēpanta sa ētaṃ vaīmṛdha-mpūeṇamāsē-‘nunirvāpyāmapāsya-tta-ñnirāvapa-ttēna vai sa mṛdhō-‘pāhata yadvaiṃrdhaḥ pūrṇamāsē-‘nunirvāpyō bhavāti mṛdhā ēva tēna yajāmānō ‘pā hata indrō vṛtragṃ ḥatvā dēvatābhiśchēndriyēṇā cha vyārdhyata sa ētamāgnēya- maṣṭākāpāla-mamāvāsyāyāmapāsya dāindra-ndadhī [-dadhi, ta-ñnirāvapa-ttēna] 15

ta-ñnirāvapa-ttēna vai sa dēvatāśchēndriya-ñchāvārundhayadāgnēyō ‘ṣṭākāpālō ‘māvāsyāyā-mbhavātyaindra-ndadhī dēvatāśchajiva tēñēndriya-ñcha yajāmānō-‘vā rundha indrāsya vṛtra-ñjāghnuṣā indriyaṃ vīryā-mprthivīmanu vyārcha- ttadōśādhayō vīrudhō-‘bhavanthsa prajāpātimupādhāva-dvṛtra-mmē jāghnuṣā indriyaṃ vīryā- [vīryām, prthivīmanu] 16

-mprthivīmanu vyāra-ttadōśādhayō vīrudhō-‘bhūvaniti sa prajāpātiḥ paśūnābravīdētadāsmaj sa-ñnāyatēti ta-tpaśava ośādhībhyō ‘dhyātman-thsamānaya-nta-tpatyāduhaṇ. ya-thsamānāya-nta-thsā-ñnāyyasyā sāñnāyyatvaṃ ya-tpatyāduha-nta-tpatīdhuṣāḥ pratidhuktvagṃ samānaiṣuḥ pratyādhukṣa-ñna tu mayī śrayata ityābravīdētadāsmaj [ ] 17

śṛta-ñkūrūtētyābravī-ttadāsmaj śṛta-mākurvannindriyaṃ vāvāsmīn vīryā-ntadāśraya-ntachChṛtasyā śṛtatvagṃ samānaiṣuḥ pratyādhukṣaṅChṛtamākra-ñna tu mā dhinōtītyābravīdētadāsmaj dadhi kūrūtētyābravī-ttadāsmaj daddhyākurva-ntadēnamadhinō-ttaddādhnō dādhitva-mbrāhmavādinō vadanti dāddhnaḥ

pūrvāsyāvādēya- [pūrvāsyāvādēyām, dadhi hi] 18

-ndadhi hi pūrvā-ñkriyataḥ ityanādr̥tyaḥ tachChṛtasyaiva pūrvāsyāvā
dyēdindriyamēvāsmiṇ vīryagḡ śṛitvā daddhnō pariṣṭāddhinōti yathāpūrvamupaīti ya-
tpūtīkairvā parṇavaḥkairvā "tañchyā-thsaumya-ntadya-tkvālai rākṣasa-ntadya-
ttāṇḍulairvaiśvadēva-ntadyadātañchānēna mānuṣa-nta-dya-ddaddhnā ta-thsēndrā-
ndaddhnā "tānakti [tānakti, sēndrātvāyā-] 19

sēndrātvāyā-'gnihōtrōchChēṣaṇamaḥbyā-tānakti yajñasya santātyā indrō vṛtragṃ
haṭvā parā-mparāvata-magachChā-dapārādhamiti manyāmānasta-ndēvatāḥ
praiśāmaichChān-thsō-'bravī-tprajāpātiryah prāthamō-'nuvīdati tasyā prathamā-
mbhāgadhēyamiti ta-mpitarō-'nvāvinda-ntasmā-tpitṛbhyāḥ pūrvēdyuḥ kriyatē sō-
'māvāsyā-mpratyā-'gachChā-tta-ndēvā abhi samāgachChantāmā vai nō- [vai nah,
adya vasu] 20

-'dya vasu vasatīindrō hi dēvānām vasu tadāmāvāsyāyā amāvāsyatva-
mbrāhmavādinō vadanti kindēvatyagṃ sānnāyyamiti vaiśvadēvamiti brūyā-dviśvē hi
taddēvā bhāgadhēyāmaḥbyā samāgachChantētyathō khalvajindramityēva brūyādindraṃ
vāva tē ta-dbhīṣajyantō-'bhi samāgachChantēti □ 21 □

**(dadhi - mē jaghnuṣā indriyam vīryā - mityābravidētadāsmā - avādēyām -
tanakti - nō - dvichātvārigṃśachcha) (a. 3)**

brāhmavādinō vadanti sa tvai dārsapūrṇamāsau yājēta ya ēnau sēndrau yajētēti
vaimṛdhaḥ pūrṇamāsē 'nunirvāpyō bhavati tēnā pūrṇamāsa-ssēndrā aindra-
ndaddhyāmāvāsyāyā-ntēnāmāvāsyā sēndrā ya ēvaṃ vidvā-ndārsapūrṇamāsau yajātē
sēndrāvēvainaū yajatē śva-śśvō-'smā ījānāya vasīyō bhavati dēvā vai ya-dyajñē
'kūrvatātadasūrā akurvataḥ tē dēvā ētā- [dēvā ētām, iṣṭi-mapāśyan-] 22

-miṣṭi-mapāśya-nnāgnāvaiṣṇava-mēkādaśakapālagṃ sarāsvatyai chārugṃ sarāsvatē
chāru-ntā-mpaūrṇamāsaḥ saggsthāpyānu nirāvapa-ntatō dēvā abhāva-nparā-'sūrā
yō bhrātṛvyavānthasyā-thsa paūrṇamāsaḥ saggsthāpyaitāmiṣṭimanu nirvāpē-
tpaurṇamāsēnaiva vajra-mbhrātṛvyāya praḥṛtyā-"gnāvaiṣṇavēnā dēvatāścha yajña-
ñchā bhrātṛvyasya vṛñktē mithunā-npaśūn-thsārasvatābhyām yāvādēvāsyāstī ta-
[yāvādēvāsyāstī tat, sarvām vṛñktē] 23

-thsarvām vṛñktē paurṇamāsīmēva yājēta bhrātṛvyavānnāmāvāsyāgṃ haṭvā
bhrātṛvyā-nnā-"pyāyayati sākamprasthāyiyēna yajēta paśukāmōyasmai vā alpēnā-
"harāntī nā-"tmanā tṛpyāti nānyasmai dadāti yasmai mahatā tṛpyātyātmanā
dadātyanyasmai mahatā pūrṇagṃ hōṭavyā-ntṛpta ēvainamindrāḥ prajayā
paśubhīstarpayati dārupātrēṇā juhōti na hi mṛṇmayāmāhūtīmānāśa audūmbara-
[audūmbaram, bhavatyūrgvā] 24

-mbhavaṭyūrgvā údumbaraḥ ūr-kṛāśavā ūrjaivāsmā ūrjā-mpāśūnavā rundhē
nāgātaśrīmahēndraṃ yājēta trayō vai gātaśrīya-śśūśruvā-ngrāmaṇī rājanyāstēṣā-
mmahēndrō dēvatā yō vai svā-ndēvatāmatī yajātē prasvāyaī dēvatāyaichyavatē na
parā-mprāpnōtī pāpīyā-nbhavati saṃvathsāra-mindrāṃ yajēta saṃvathsāragṃ hi
vrāta-nnā-‘tī svai- [vrāta-nnā-‘tī svā, ēvainā-ndēvatējyamānā] 25

-vainā-ndēvatējyamānā bhūtyā indhē vaśīyā-nbhavati saṃvathsārasya
parastādagnayē vrātapātayē purōḍāśāmaṣṭākāpāla-nnirvāpē-thsaṃvathsāramēvaināṃ
vrātra-ñjāghnīvāgṃ sāmāgni-rvrātapāti-rvrātamā lāmbhayatī tatō-‘dhī kāmāṃ yajēta □
26 □

(ētam - ta - daudumbaraḥ - svā - trigṃśachchā) (a. 4)

nāsōmayājī sa-nnāyēdanāgatāṃ vā ētasya payō yō-‘sōmayājī yadasōmayājī sa-nnayē-
tparimōṣa ēva sō-‘nīta-nkarōtyathō paraiva śichyatē sōmayājyēva sa-nnāyē-tpayō vai
sōmaḥ payā-ssānnāyya-mpayāsaiva payā ātma-ndhātē vi vā ēta-mprajayā
paśubhīrardhayati vardhayātyasya bhrātṛvyāṃ yasyā havīrnirūpta-
mpurastāchchāndramā [purastāchchāndramāḥ, abhyūdēti] 27

abhyūdēti trēdhā tāṇḍulān. vi bhājēdyē māddhyamā-ssyustānagnayē dātrē
pūrōḍāśāmaṣṭākāpāla-nkuryādyē sthaviṣṭhāstānindrāya pradātrē dadhaggścharuṃ yē-
‘nīṣṭhāstān. viṣṇāvē śipiviṣṭyāyā śrtē charumāgnirēvāsmaī prajā-mprajānayāti
vriddhāmindraḥ prayāchChatī yajñō vai viṣṇuḥ paśava-śśīpīryajña ēva paśusu
pratītiṣṭhatī na dvē [na dvē, yajēta ya-tpūrvāyā] 28

yājēta ya-tpūrvāyā samprāti yajētōttārayā Chāmbaṭkūryādyaduttārayā samprāti yajēta
pūrvāyā Chāmbaṭkūryānnēṣṭīrbhavatī na yajñastadanū hrītamukhyāpagalbhō jāyata
ēkāmēva yājēta pragalbhō-‘sya jāyatē ‘nāḍṛtya ta-ddvē ēva yājēta yajña mukhamēva
pūrvāyā-“labhātē yajāta uttārayā dēvatā ēva pūrvāyā ‘varundha īndriya-muttārayā
dēvalōkamēva [ ] 29

pūrvāyā-‘bhijayāti manuṣyalōkamuttārayā bhūyāsō yajñakrātūnupaītyēṣā vai sūmanā
nāmēṣṭīryamaḍyējāna-mpāśchāchchāndramā abhyūdētyasminnēvāsmaī lōkē-‘rdhūka-
mbhavati dākṣāyaṇa yajñēnā suvargakāmō yajēta pūrṇamāsē sa-nnāyē-
nmaitrāvaruṇyā ”mikṣāyā ‘māvāsyāyāṃ yajēta pūrṇamāsē vai dēvānāgṃ
sūtastēṣāmētamārdhamāsa-mprasūtastēṣā-mmaitrāvaruṇī vaśā-‘māvāsyāyā-
manūbandhyā ya- [-manūbandhyā yat, pūrvēdyu ryajātē] 30

-tpūrvēdyu ryajātē vēḍimēva ta-tkārōtī ya-dvaṭhsā-nāpākārōtī sadōhavirdhānē ēva sa-
mmīnōtī yadyajātē dēvairēva sutyāgṃ sa-mpādayatī sa ētamārdhamāsaḥ
sādhamādā-ndēvai-ssōmā-mpibatī ya-nmaitrāvaruṇyā ”mikṣāyā ‘māvāsyāyāṃ yajātē
yaivāsau dēvānāḥ vaśā-‘nūbandhyā sō ēvaiṣaitasyā sākṣādvā ēṣa dēvānābhyārōhatī
ya ēṣāṃ yajña- [yajñam, abhyārōhatī] 31

-mābhyārōhātī yathā khaluvai śrēyāṅbhyārūḍhaḥ kāmāyātē tathā karōtī
yadyāvavidhyātī pāpīyā-nbhavātī yadi nāvavidhyātī sadṛṃ vyāvṛtkāma ētēnā
yajñēnā yajēta kṣurapāvīrhyēṣa yajñastāja-kpuṇyō vā bhavātī pra vā mīyatē
tasyaitadvṛata-nnānṛtaṃ vadēnna māgṃ samāsñīyānna striyamupēyānnāsyā
palpūlanēnā vāsāḥ palpūlayēyu -rētaddhi dēvā-ssarva-nna kurvantī □ 32 □

(chāndramā -dvē -dēvalōkamēva - ya-dyajñam- pālpūlayēyuh -ṣaṭ chā) (a. 5)

ēṣa vai dēvarāthō ya-ddārśapūrṇamāṣau yō dārśapūrṇamāṣāvīṣṭvā sōmēnā yajātē
rathāspaṣṭa ēvāvasānē varē dēvānāmavā syatyētānī vā aṅgāparūgṃṣī
samvathsarasyā ya-ddārśapūrṇamāṣau ya ēvaṃ vidvā-ndārśapūrṇamāṣau yajātē-
'ṅgāparūgṃsyēva samvathsarasyā prati dadhātyē tē vai samvathsarasyā chakṣuṣī ya-
ddārśapūrṇamāṣau ya ēvaṃ vidvā-ndārśapūrṇamāṣau yajātē tābhyāmēva sūvargam
lōkamanū paśya- [paśyati, ēṣā vai] 33

-tyēṣā vai dēvānām vikrāmtī rya-ddārśapūrṇamāṣau ya ēvaṃ vidvā-
ndārśapūrṇamāṣau yajātē dēvānāmēva vikrāmtīmanū vikrāmata ēṣa vai dēvayānaḥ
panthā ya-ddārśapūrṇamāṣau ya ēvaṃ vidvā-ndārśapūrṇamāṣau yajātē ya ēva
dēvayānaḥ panthāstagṃ samārōhatyētāu vai dēvānāgṃ harī ya-ddārśapūrṇamāṣau ya
ēvaṃ vidvā-ndārśapūrṇamāṣau yajātē yāvēva dēvānāgṃ harī tābhyā- [harī tābhyām,
ēvaibhyō havyam-] 34

-mēvaibhyō havyam vāhatyētadvai dēvānāmāsyāṃ ya-ddārśapūrṇamāṣau ya ēvaṃ
vidvā-ndārśapūrṇamāṣau yajātē sākṣādēva dēvānāmāsyē juhōtyēṣa vai hāvirdhānī yō
dārśapūrṇamāsayājī sāyamprātaragniḥotra-ñjuhōtī yajātē dārśapūrṇamāṣā-vahārahar-
hāvirdhānināgṃ sūtō ya ēvaṃ vidvā-ndārśapūrṇamāṣau yajātē havirdhānyāsmīti
sarvāmēvāsyā barhiṣyā-ndatta-mbhāvati dēvāvā ahā- [ahaḥ, yajñīyā-nnāvīnda-ntē] 35

-ryajñīyā-nnāvīnda-ntē dārśapūrṇamāṣāvāpuna-ntāu vā ētāu pūtāu mēddhyau ya-
ddārśapūrṇamāṣau ya ēvaṃ vidvā-ndārśapūrṇamāṣau yajātē pūtāvēvinau mēddhyau
yajātē nāmāvāsyāyā-ñcha paurṇamāsyā-ñcha striyā-mupēyādya- dūpēyānnirīndriya-
ssyā-thsōmāsyā vai rājñō-'rdhamāsyā rātrāyaḥ patnāya āsa-ntāsāmamāvāsyā-ñcha
paurṇamāsi-ñcha nōpai- [nōpait, tē ēnamābhi] 36

-ttē ēnamābhi samānahyētā-ntāṃ yakṣmā ārchChā-drājānaṃ yakṣmā āraḍitī ta-
drājāyakṣmasyā janmā ya-tpāpīyānabhāva-tta-tpāpayakṣmasyā yajjāyābhyāmavīnda-
ttajjāyēnyāsyā ya ēvamētēṣāṃ yakṣmāñā-ñjanmā vēda naināmētē yakṣmāvīndantī sa
ētē ēva nāmāsyannupādḥāva-ttē ābrūtāṃ varāṃ vṛṇāvahā āva-ndēvānā-mbhāgadhē
āsāvā- [āsāva, āvadadhī dēvā] 37

-'vadadhī dēvā ījyāntā itī tasmā-thsādṛśīnāgṃ rātrīnā-mamāvāsyāyā-ñcha
paurṇamāsyā-ñchā dēvā ījyanta ētē hi dēvānā-mbhāgadhē bhāgadhā āsmai manuṣyā
bhavantī ya ēvaṃ vēdā bhūtānī kṣudhāmaghnan-thsadyō mānuṣyā ardhamāṣē dēvā

māsi pītarā-ssamvathsarē vanaspatāya-stasmā-dahāraha-rmanuṣyā asānamichChantē
'rdhamāsē dēvā iḡyantē māsi pītr̥bhyāḥ kriyatē samvathsarē vanaspatāyaḥ phalā-
nḡr̥hantī ya ēvaṃ vēda hantī kṣudha-mbhrātṛvyam □ 38 □

(paśyaṭi - tābhyā -mahā - rai - dasāvā -phalagṃ -sapta chā) (a. 6)

dēvā vai narchi na yajūṣyaśrayantaḥ tē sāmānnēvā-'śrāyantaḥ hi-nkārōṭi sāmāivā-'kaṛhi-
nkārōṭi yatraiva dēvā aśrāyantaḥ tatā ēvainā-nprayūktē hi-nkārōṭi vācha ēvaiṣa yōgō
hi-nkārōṭi prajā ēva ta-dyajāmāna-ssrjatē triḥ prāthamāmanvāha triruttamāṃ
yajñasyaiva tadbarṣa- [tadbarṣam, nahyaṭyaprāsragṃsāya-] 39

-nnahyaṭyaprāsragṃsāya santātamanvāha prāṇānāmānādyāsyā santātyā athō
rakṣāsāmapāhatyāi rāthātāmṛī-mprathamāmanvāha rāthātāmṛō vā ayaṃ lōka
imamēva lōkamābhi jāyati trirvi gṛhṇātī trayā imē lōkā imānēva lōkānābhi jāyati
bārhatimuttamā-manvāha bārhatō vā asau lōkō-'mumēva lōkamābhi jāyati pra vō [pra
vāḥ, vājā] 40

vājā ityanīruktā-mprājāpatyāmanvāha yajñō vai prajāpātiryajñamēva prajāpātīmā
rābhatē pravō vājā ityanvāhānaṃ vai vājō-'nnāmēvāvā rundhē pravō vājā ityanvāha
tasmā-tprāchīnaḡm rēṭō dhīyatē-'gnā ā yāhi vītayaḥ ityāha tasmā-tpratīchīḥ prajā
jāyantē pravō vājā [vājāḥ, ityanvāha] 41

ityanvāha māsā vai vājā ardhamāsā abhidyāvō dēvā haṣṣmāntō gaughṛtāchī yajñō
dēvāñjigātī yajāmāna-ssumnaḡyurīda-māsīda-masītyēva yajñasyā priya-ndhāmāvā
rundhē ya-nkāmāyēta sarva-māyū-riyā-ditī pra vō vājā itī tasyānūchyāgṇā ā yāhi
vītayaḥ itī santāta-muttāra-mardharchamā labhēta [ ] 42

prāṇēnaiivā-'syā-'pāna-ndādāhāra sarvamāyūrētī yō vā arātnigṃ sāmīdhēnīnāṃ
vēdārātnāvēva bhrātṛvya-nkurutē-'rdharchau sa-ndādāhātyēṣa vā arātni-
ssāmīdhēnīnāṃ ya ēvaṃ vēdārātnāvēva bhrātṛvya-nkurutaḥ ṛṣēr-ṛṣērvā ētā nirmītā ya-
thsāmīdhēnyāstā yadasāṃ yuktā-ssyuh prajāyā paśubhiḥ ryajāmānasya vi
tīṣṭhērannardharchau sa-ndādāhātī sam ~ṃyūnaktyēvaināstā āsmaḥ samyuktā
avaruddhā-ssarvā-māsīṣā-nduhrē □ 43 □

(barsam - ~mvo - jāyantē pravō vājā - labhēta - dadhātī sam - dasā cha) (a. 7)

ayajñō vā ēṣa yō-'sāmā-'gnā ā yāhi vītayaḥ ityāha rathantarasyaiṣa varṇasta-ntvā
samīdbhīrangīraḥ ityāha vāmadēvyasyaiṣa varṇō bṛhadāgnē sūvīryamityāha bṛhata ēṣa
varṇō yadēta-ntṛchamaṇvāhā yajñamēva ta-thsāmānvanta-nkarōtyagnīramuṣmī-
~ṃllōka āsīdādītyō-'smi-ntāvīmau lōkāvasāmtā- [lōkāvasāmtau, āstā-ntē dēvā] 44

-vāstā-ntē dēvā ābruvānētēmau vi paryūhāmētyāgṇā ā yāhi vītayaḥ ityāsmi-~ṃllōkē-
'gnimādadhu bṛhadāgnē sūvīryamityāmuṣmī-~ṃllōka ādītya-ntatō vā imau

lōkāvāsāmyatāṃ yadēvamānvāhānayō rīlōkayō-śśāntyajī śāmyātō-‘smā īmau lōkau ya
ēvaṃ vēdā pañchādaśa sāmīdhēnīranvāha pañchādaśa [pañchādaśa, vā
ārdhamāsasya] 45

vā ārdhamāsasya rātrāyō-‘rdhamāsāśa-ssāmṃvathsara āpyatē tāsā-ntrīṇi cha śatāni
ṣaṣṭīśchākṣaraṇi tāvatī-ssāmṃvathsarasya rātrāyō-‘kṣaraśa ēva sāmṃvathsaramāpnōti
nṛmēdhāścha parūchChēpaścha brahmāvādyāmavadētāmasmi-ndārāvārdre-‘gni-
ñjānayāva yatarō nau brahmīyāniti nṛmēdhō-‘bhyāvada-thsa dhūmamājanaya-
tparūchChēpō ‘bhyāvada-thsō-‘gnimājanayaḍṛṣa ityābravī- [ityābravīt,
yathsāmāvādvīdva] 46

-dyathsāmāvādvīdva kathā tvamaṅnimajījanō nāhamiti sāmīdhēnīnāmēvāhaṃ varṇaṃ
vēdētyābravīdya-dghṛtavā-tpadamānūchyatē sa āśaṃ varṇasta-ntvā samīdbhiraṅgira
ityāha sāmīdhēnīśvēva tajjyōtī rjanayati striyastēna yadṛcha-sstriyastēna ya-
dgāyatriya-sstriyastēna ya-thsāmīdhēnyō vṛṣāṇvatī-manvāha [vṛṣāṇvatī-manvāha,
tēna puggsvātīstēna] 47

tēna puggsvātīstēna sēndrāstēnā mithunā agnirdēvānā-ndūta āsīduśanā kāvyō-
‘sūrāṇā-ntau prajāpāti-mpraśñamaitāgṃ sa prajāpātiraṅni-ndūtaṃ vṛṇīmaḥ ityābhi
paryāvartata tatō dēvā abhāva-nparā-‘sūrā yasyaivaṃ vīduśō-‘gni-ndūtaṃ vṛṇīmaḥ
ityānvāha bhavatyātmanā parā-‘sya bhrātṛvyō bhavatyaddhvaravātīmanvāha
bhrātṛvyamēvaitayā [bhrātṛvyamēvaitayā, dhvarati śōchiśkēśastamīmaḥ] 48

dhvarati śōchiśkēśastamīmaḥ ityāha pavitrāmēvaita-dyajāmānamēvaitayā pavayati
samīddhō agna āhūtētyāha parīdhimēvaita-mparī dadhātyaskandāya yadata
ūrdhvamābhyādadhadyathā bahiḥ parīdhi skandāti tāḍṛgēva ta-ttrayō vā agnayō
havyāvāhānō dēvānā-ñkavyāvāhānaḥ pitṛṇāgṃ saharākṣā asūrāṇā-nta ētarhyā
śagṃsantē māṃ varīṣyatē mā- [mām, iti] 49

-miti vṛṇīddhvagṃ havyāvāhānamityāha ya ēva dēvānā-ntaṃ vṛṇīta ārṣēyaṃ vṛṇītē
bandhōrēva naitiyathō santātyai parastādarvāchō vṛṇītē tasmā-tparastādarvāñchō
manuṣyā-npītarō-‘nu pra pīpatē □ 50 □

**(asāmtā - vāha pañchādaśā - bravī - danvāhaj - tayā - variṣyatē mā -
mēkānatrīgṃśachā) (a. 8)**

agnē mahāgṃ asītyāha mahān. hyēṣa yadagni rbrāhmaṇētyāha brāhmaṇō hyēṣa
bhāratētyāhaīṣa hi dēvēbhyō havya-mbharāti dēvēddha ityāha dēvā hyētamaīndhāta
manvīddha ityāha manurhyētamuttārō dēvēbhya aīndharśīṣtuta ityāharśayō
hyētamastūvaṇ viprānumadita ityāha [ityāha, viprā hyētē] 51

viprā hyētē yachChūsruvāgṃsāḥ kavīśasta ityāha kavayō hyētē yachChūsruvāgṃsō
brahmāsagṃsīta ityāha brahmāsagṃsītō hyēṣa ghṛtāhāvaṇa ityāha ghṛtāhūtīrhyāśya

priyatāmā praṇīryajñānāmityāha praṇīrhyeṣa yajñānāgṃ rathīrāddhvarāṇāmityāhaiṣa
hi dēvaraṭhō-‘tūrtō hōtētyāha na hyēta-nkaśchāna [ ] 52

tarātī tūrñir-havyavāḍityāha sarvaḡghyeṣa taratyāspātrā-ñjuhūrdēvānāmityāha
juhūrhyeṣa dēvānā-ñchamaṣō dēvapāna ityāha chamaṣō hyeṣa dēvapānō-‘rāgṃ
ivāgnē nēmirdēvāgstva-mparībhūrasītyāha dēvān hyeṣa parībhūrya-dbrūyādā vāha
dēvā-ndēvayatē yajāmānāyēti bhrātṛvyamasmai [bhrātṛvyamasmai, jaṇayēdā vāha]
53

janayēdā vāha dēvān. yajāmānāyētyāha yajāmānamēvaitēnā vardhayatyagnimāgṇā ā
vāha sōmamā vahētyāha dēvatā ēva ta-dyāthāpūrvamupā hvayata ā chāgnē dēvān.
vahā suyajā cha yaja jātavēda ityāhāgnimēva ta-thsagg śyātī sō-‘syā sagṃśītō
dēvēbhyō havyaṃ vāhatyagnir-hōtē- [-hōtā, ityāhā-‘gnirvai] 54

-tyāhā-‘gnirvai dēvānāgṃ hōtā ya ēva dēvānāgṃ hōtā taṃ vṛñītēsmō vayamityāhā-
”tmānāmēva saṭtva-ṅgāmayati sādhu tē yajāmāna dēvatētyāhā-”śiṣāmēvaitāmā śāstē
yadbrūyā-dyō-‘gnigṃ hōtāramavṛthā ityagninōbhayatō yajāmāna-mparī grṇṇiyā-
tpraṃyūka-ssyā-dyajāmānadēvatyā vai juhūrbhrātṛvya dēvatyōpabhṛ-
[dēvatyōpabhṛt, yaddvē īva] 55

-dyaddvē īva brūyā-dbhrātṛvyamasmai janayē-dghṛtavātīmaddhvaryō sruchāmā-
‘syāsvētyāha yajāmāna mēvaitēnā vardhayati dēvāyuvamityāha dēvān. hyeṣā-‘vāti
viśvavārāmityāha viśvaḡḡ hyeṣā-‘vatīdāmāhai dēvāgṃ īdēnyānamasyāmā namasyān
yajāma yajñiyānityāhamanuṣyā vā īdēnyāḡ pitarō namasyā dēvā yajñiyā dēvatā ēva
ta-dyāthābhāgaṃ yajati □ 56 □

**(viprānumaditā ityāha - chaṇā - ‘smai - hōtō - pabhṛ-d- dēvatā ēva - trīṇi
cha) (a. 9)**

trīgstrchānanū brūyā-drājanyāsyā trayō vā anyē rājanyā-tpuruṣā brāhmaṇō vaiśyā-
śśūdrastānēvāsmā anūkān karōti pañchadaśānū brūyā-drājanyāsyā pañchadaśō vai
rājanyā-ssva ēvainagḡ stōmē pratiṣṭhāpayati triṣṭubhā parī daddhyādindriyaṃ vai
triṣṭugīndriyakāmaḡ khalu vai rājanyō yajatē triṣṭubhāvāsmā indriya-mparī grṇṇātī
yadi kāmayēta [kāmayēta, brahmavarchasamastviti] 57

brahmavarchasamastviti gāyatriyā parī daddhyā-dbrahmavarchasaṃ vai gāyatrī
brāhmavarchasamēva bhāvati sapṭadaśānū brūyā-dvaiśyāsyā sapṭadaśō vai vaiśyā-
ssva ēvainagḡ stōmē prati ṣṭhāpayatī jagātyā parī daddhyājī jagātā vai paśavāḡ
paśukāmaḡ khalu vai vaiśyō yajatē jagātyaivāsmā paśū-nparī grṇṇātyē kāvigṃ
śatīmanū brūyā-tpatiṣṭhākāmasyai kāvigṃśa-sstōmānā-mpatiṣṭhā pratiṣṭhityai
[patiṣṭhityai, chatūrvigṃśatīmanū] 58

chatúrvigṃśatīmanú brūyā-dbrahmavarchāsa-kāmasya chatúrvigṃśatyakṣarā gāyatrī
gāyatrī brāhmavarchāsa-ṅgāyatrīyaivāsmaī brahmavarchāsamavá rundhē
trīgṃśataṃmanú brūyādannākāmasya trīgṃśadākṣarā vīrāḍannāṃ vīrā-dvīrājaiivāsmā
ānādyāṃmavá rundhē dvātrīgṃśataṃmanú brūyā-tpṛatīṣṭhākāmasya dvātrīgṃśadākṣarā
'nuṣṭugānuṣṭu-pChandāsā-mṛatīṣṭhā prātīṣṭhityai ṣaṭtrīgṃśataṃmanú brūyā-
tṛaśukāmasya ṣaṭtrīgṃśadākṣarā bṛhaṭī bārhātāḥ paśavō bṛhaṭyaivāsmaī paśū-
[paśūn, avá rundhē] 59

-navá rundhē chatúśchatvārigṃśataṃmanú brūyādindriyakāmasya
chatúśchatvārigṃśadākṣarā trīṣṭugīndriya-nṛiṣṭu-pṛiṣṭubhajivāsmā indriyamavá
rundhē 'ṣṭāchátvārigṃ śataṃmanú brūyā-tṛaśukāmasyāṣṭāchátvārigṃśadākṣarā jagatī
jāgātāḥ paśavōjagātyaivāsmaī paśūnavá rundhē sarvāṅī Chandāg syanú brūyā-
dbahuyājina-ssarvāṅī vā ētasya Chandāgsya váruddhāṅī yō bāhuyājyapárimitaṃmanú
brūyādapárimitasyā várudhyai □ 60 □

(kāmāyēta - prātīṣṭhityai - paśūnth - saptaśchatvārigṃśachcha) (a. 10)

nivīta-mmanuṣyāṅā-mṛāchīnāvīta-mpīṭṛṇāmupāvīta-ndēvānāmupá vyayatē
dēvalākṣmamēva ta-tkúrutē tiṣṭhānnanvāḥa tiṣṭhāṅṅ. hyāsrútatarāṃ vadātī
tiṣṭhānnanvāḥa suvārgasyā lōkasyābhijītyā āsīnō yajatyasminnēva lōkē prātīṣṭhātī
ya-tkrauñchamānvāḥā-"sura-nta-dyanmaṅdra-mmānuṣa-ntadyadāntarā ta-
thsadēvamāntarā-'nūchyagṃ sadēvaṭvāyā vīdvāgṃsō vai [ ] 61

purā hōtārō-'bhūva-ntasmā-dvidhṛtā addhvānō-'bhūva-nna panthāṅa-
ssamārukṣannantarvēdyānyaḥ pādō bhavāti bahīrvēdyānyō-'thānvāḥāddhvānām
vidhṛtyai pāthāmasagṃ rōhāyāthō bhūtañchajīva bhāvīṣyachchāvá rundhē-'thō
parīmita-ñchajīvāpárimita-ñchāvá rundhē-'thō grāmyāgśchajīva paśūnāraṅyāgśchāvá
rundhē-'thō [rundhē-'thō, dēvalōka-ñchajīva] 62

dēvalōka-ñchajīva mānuṣya lōka-ñchābhi jāyati dēvā vai sāmīdhēnīraṅnūchyā yajña-
nnānvāpaśyanthsa prajāpātistūṣṇī-māghāramā 'ghāraya-ttatō vai dēvā
yajñamanvāpaśyaṅ. ya-ttūṣṇīmāghāra-māghārayāti yajñasyānūkhyātyā athō
sāmīdhēnīrēvābhyā-naḥktyalūksō bhavātī ya ēvaṃ vēdāthō tarpayātyēvāinā-strpyāti
prajāyā paśubhi- [paśubhiḥ, ya ēvaṃ vēda] 63

-rya ēvaṃ vēda yadēkāyā "ghārayēdēkā-mṛīṅīyādyā-ddvābhyā-ndvē pṛīṅīyādyā-
dtīṣṛbhīratī tadrēchayētmanāsā "ghārayātī manāsā hyanāptamāpyatē tīryañchamā
ghārayātyaChāmbaṭkārāṃ vākchā manāsā "rtīyētāmaḥa-ndēvēbhyō havyaṃ
vāhāmīti vāgabravīdaha-ndēvēbhyā itī manāstau prajāpāti-mṛaśñamaitāgṃ sō-'bravī-
[sō-'bravīt, prajāpātīrdūtīrēva] 64

-tṛajāpātīrdūtīrēva tva-mmanāsō-'sī yaddhi manāsā dhyāyātī tadvāchā vadātīti ta-
tkhalu tubhya-nna vāchā juhavānityābravī-ttasmānmanāsā prajāpātayē juhvatīmanā

iva hi prajāpātiḥ prajāpātērāptyai pariḍhīnthsā-mmārṣṭi punātyēvaināntrirmāddhyāma-
ntrayō vai prāṇāḥ prāṇānēvābhi jāyati trirdakṣiṇārdhyaṃ trayā [-trayāḥ, imē lōkā] 65

imē lōkā imānēva lōkāṇabhi jāyati trirūttarārdhyā-ntrayō vai dēvayānāḥ
panthānastānēvābhi jāyati trirupā vājayati trayō vai dēvalōkā dēvalōkānēvābhi jāyati
dvādāśa sa-mpādyantē dvādāśa māsā-ssaṃvathsāra-ssaṃvathsāramēva prīṇātyathō
saṃvathsāramēvāsmā upā dadhāti suvargasyā lōkasya samāṣṭyā āghāramā ghārayati
tira iva [tira iva, vai sūvargō] 66

vai sūvargō lōka-ssūvargamēvāsmaī lōka-mprarōchayatyṛjumā ghārayatyṛjuriva hi
prāṇa-ssantātāmā ghārayati prāṇānāmaṇnādyāsyā santātyā athō rakṣāsāmapāhatyai
ya-nkāmayēta pramāyūka-ssyāditi jīhmanasyā "ghārayē-tprāṇamēvāsmājjīhman-
nāyati tāja-kpramīyatēśirō vā ēta-dyājñasyā yadāghāra ātmā dhruvā- [ātmā dhruvā,
āghāramāghāryā] 67

-"ghāramāghāryā dhruvāgṃ samānaktyātmannēva yājñasyā śiraḥ prati dadhātyagni-
rdēvānā-ndūta āsī-ddaivyō-'sūrāṇā-ntau prajāpāti-mpraśña-maitāgṃ sa prajāpāti
rbrāhmaṇa-mābravī-dētadvi brūhītyā śrāvayētīda-ndēvā-śśṛṇutēti vāva tadābravī-
dagni rdēvō hōtēti ya ēva dēvānā-ntamāvṛṇīta tatō dēvā [dēvāḥ, abhāva-nparā-'sūrā]
68

abhāva-nparā-'sūrā yasyaivaṃ viduṣāḥ pravāra-mprāvṛṇatē bhavātyātmanā parā-'sya
bhrātṛvyō bhavati yadbrāhmaṇaschā brāhmaṇascha praśña-mēyātā-mbrāhmaṇāyādhi
brūyā-dya-dbrāhmaṇāyā-'ddhyāhā "tmanē-'ddhyāhā yadbrāhmaṇa-mparāhā-"tmāna-
mparā-"hā tasmā-dbrāhmaṇō na parōchyāḥ □ 69 □

**(vā - āraṇyāgśchāvā rundhē-'thō - paśubhiḥ - sō-'bravī-d- dakṣiṇārdhyaṃ
trayā -iva - dhruvā - dēvā - śchātvarīgṃśachchā) (a. 11)**

āyūṣṭa āyurdā āgṇā ā pyāyasva sa-ntē 'vā tē hēḍa udūttama-mpraṇō dēvyā nō divō
'gnā viṣṇū agnāviṣṇū ima-mmē varuṇa-tattvā yā myu dūtya-ñchitram □ āpā-nnapādā
hyasthā-dupasthā-ñjīhmānā-mūrdhvō vidyutaṃ vasānaḥ □ tasya jyēsthā-
mmahimānaṃ vahāntīr hirāṇyavarṇāḥ pari yanti yāhvīḥ □ sa- [sam, anyā yantyupā]
70

-maṇyā yantyupā yantyanya-ssāmānamūrva-nnadyāḥ pṛṇanti □ tamū śuchigṃ
śuchāyō dīdivāgṃ sāmāpā-nnapāta-mparīstasthurāpāḥ □ tamasmērā yuvātayō
yuvāna-mmarmṛjyamānāḥ pari yantyāpāḥ □ sa śukrēṇa śikvānā
rēvadāgnirdīdāyāñiddhmō ghṛtanīrṇigaphsu □ indravarūṇayōrahagṃsamrājōravā ā
vṛṇē □ tā nō mṛḍāta īdrśē □ indravarūṇā yuvamāddhvarāyā nō [yuvamāddhvarāyā
naḥ, vjśē janāya] 71

vīśē janāya mahi śarmā yachChatam □ dīrghaprayajyumatī yō vānuṣyati vāya-
ñjāyēma pṛtānāsu dūḍhyāḥ □ ā nōmitrāvaruṇā, prabāhavā □ tva-nnō agnē varuṇasya
vidvā-ndēvasya hēḍō-‘vā yāsi sīṣṭhāḥ □ yajīṣṭhō vahni tama-śśōśūchānō viśvā
dvēśāgṃsī pramūmugdhyasmat □ sa tvannō agnē-‘vamō bhāvōtī nēdiṣṭhō aśyā uśasō
vyuṣṭau □ avā yakṣva nō varuṇagṃ [nō varuṇam, rarāṇō vīhi] 72

rarāṇō vīhi mṛḍīkagṃ suhavō na ēdhi □ praprāyamagnirbhāratasyā śṛṇvē vi ya-
thsūryō na rōchātē bṛhadbhāḥ □ abhi yaḥ pūru-mṛtānāsu tathau dīdāya daivyō
atithi-śśījvō nāḥ □ pra tē yakṣi pra tā iyarmi manma bhuvō yathā vandyō nō havēṣu □
dhanvāniva prapā āsi tvamāgna iyakṣavē pūravē pratna rājann □ 73 □

vi pājāsā vi jyōtīśā □ sa tvamāgnē pratīkēṇa pratyōṣa yātudhānyāḥ □ urukṣayēṣu
dīdyāt □ tagṃ supratīkagṃ sudṛśagg svañcha-mavidvāgṃsō viduṣṭāragṃ sapēma □
sa yākṣa-dviśvā vāyunāni vidvā-npra havya-magni-ramṛtēṣu vōchat □ agṃhōmuchē
vijēṣa yanmā vinā indrē-ndrā kṣatramīndriyāṇi śatakrātō ‘nū tē dāyi □ 74 □

**(yāhvī-ssa - mādhvārāyā nō - varuṇagṃ - rājagg -tūśchatvārigṃśachcha) (a.
12)**

*(vīśvarūpa - stvaṣṭē - ndrām vṛtram - brāhmavādina-ssa tvai - nā-‘sōmayājyē - śa vai
dēvarāthō - dēvā vai narchi nā - yajñō - ‘gnē maḥān - trīn - nivīta - māyūṣṭē -
dvādāśa)*

*(vīśvarūpō - nainagṃ sītarūrā - vadya vasū - pūrvēdyu - rvājā itya - gnē maḥān -
nivīta - manyā yanti - chatū-ssaptatiḥ)*

(vīśvarūpō, ‘nū tē dāyi)

□ hariḥ om □

□ kṛṣṇa yajurvedīya taittirīya saṃhitāyā-ndvitīyakāṇḍē pañchamaḥ praśna-ssamāptaḥ
□